

Txosten Kriminologikoa

Iñaki PÉREZ FANDIÑO

AURKIBIDEA: I. Sarrera.-II. Txosten kriminologikoa: 1. Txosten kriminologikoa testuinguran jartzen.-2. Txosten kriminologikoa: 2.1. Objektua.-2.2. Egitura.-2.3. Edukia.-**Bibliografia.**

I. Sarrera

Kriminologia alor anitzeko zientzia da eta diziplina desberdinak bateratzen ditu, Psikologia, Zigor legeak, Soziologia eta Antropologia esate baterako. Zientzia anitz honen helburua berriz, delituaren eta krimenaren fenomenologia, haren egileak, biktimak eta gizarte kontrola aztertzea da. Duela gutxi arte, zientzia honek ez du gure gizartean presentzia handirik izan, eta denbora igaro ahala bilakaera egokian betetzeko onarpen handiagoa lortzen ari da gizartean.

Kriminologia azken urteen goranzko zientzietako bat izan arren, ez dugu ahaztu behar zientzia gaztea denik, eta denborarekin, gizarteak ulertzen hasi omen da zientzia honetako profesionalak egin ditzaketen funtzio eta zeregin ezberdinak.

Hau esanda, kriminologoen gara ditzaketen eta bere funtzioak gauza ditzaketen bideetako bat izena emandako txosten kriminologikoaren bitartez da (CLIMENT DURAN, GARRIDO GENOVES, & GUARDIOLA GARCIA, 2012).

Txosten kriminologikoa *“izaera teknikoko txosten bat da, erakusketak halako bezala idatziz kontuan hartzen den kontuko azterketan ikusitako zirkunstantzietz jakinez, adierazitakoa ziurtatzen duten azalpen zehatzekin. Datu-erakusketa edo gertaerak, kontuari edo gaiari buruz, da”* (GERMAN MANCEBO, 2013).

Txosten mota honek justizia-administrazioari laguntzea du helburu, epaileari gertaera kriminalaren gaineko ikuspegi zabalago eta osoagoa emanaz eta kaltea zaharberitzeko aukera desberdinak aurkezten omen dizkio. (Subijana Zunzunegui, 1997). Hau da, txosten kriminologikoa erabiltzen da laguntza erreminta bezala eta jurisdikzio-organoetarako laguntzaile bezala (GERMAN MANCEBO, 2013).

Berriz lortzen du, materia honetan adituak ez diren profesionalak ulermen handiagoa eta alderdi hauen interpretazioa erraztu ahal izateko, erantzuna kontu kriminologiko desberdinei ematen saiatzeko helburua du (GERMAN MANCEBO, 2013). Horrela ez izatekotan, jurisdikzio-ahala duten pertsonak, ezin izango lukete kasua balioetsi (SUBIJANA ZUNZUNEGUI, 1997). Beraz helburua, oinarri kriminologikoko irizpen bat Epaileari edo Auzitegiari auzipetzen den Epailea edo Auzitegia bere lan jurisdikzionala egiteko baliatu ahal izango den kasu zehatzaren gainean ematea da.

Beraz, kriminologoen, tresna honen bitartez, bere funtsezko lanetako bat burutzen dute eta bere ezaguerak tekniko eta profesionalak transmititzen dituzte jurisdikzio-organoei (CLIMENT DURAN, GARRIDO GENOVES, & GUARDIOLA GARCIA, 2012). Azken finean, kriminologoak, profesional bezala, bere ezaguerak eta teknikak darabiltza balioespenak eta gomendioak errazteko (CLIMENT DURAN, GARRIDO GENOVES, & GUARDIOLA GARCIA, 2012).

Txosten kriminologikoa, ondo baieztatu dugunez gero, kriminologo profesionalak egindakoa da, eta aipaturiko txostena aurkeztu behar izango da, berriz, proba balioa bezala ahozko epaiketako ekitaldian, eta bertan aditu-froga balioa lortuko du.

Txosten kriminologikoak aplikazio-eremu desberdinak ditu, nahiz eta kasu honetan soilik, haietako batean zentratuko garenik. Batetik, epaiz kanpoko eremuan egindako txosten haiek adibidez, hiri-espazioaren aldaketarako prebentzio-neurriak ematen ditu (German Mancebo, 2013). Bestalde, izaera partikularreko txostenak, delitu zehatzeko eta bere egile eta biktimaren analisisan oinarrituriko txostenak, hauen ezaguerak eta motibazio desberdinak ulertu ahal izateko burutzen dira (CLIMENT DURAN, GARRIDO GENOVES, & GUARDIOLA GARCIA, 2012).

II. Txosten kriminologikoa

1. Txosten kriminologikoa testuinguruan jartzen

Objektua edo lan honen helburua txosten kriminologikoa egoki lantzen ikatea da, baina hartarako aipaturiko txostena prozesu penalean testuinguruan jartzen jakin behar dugu.

Hitz gutxitan, txosten kriminologikoari buruz aritzen garenean, jakin behar dugu aditu-froga mota bat dela, berriz proba bateko ausartuko dela eta hau gertatuko dela bakar eta ahozko epaiketako ekitaldian zehar soilik.

2. Txosten kriminologikoa

Txosten kriminologikoa *“izaera teknikoko txosten bat da, erakusketak halako bezala idatziz, adierazitakoa ziurtatzen duten azalpen zehatzekin, kontuan hartzen den kontuko azterketan ikusitako zirkunstantzietz jakinez”* (German Mancebo, 2013). Gainera, Climent Duran bezala egile batzuentzat, Garrido Genoves eta Guardiola García-rentzako (2012), txosten kriminologikoaren bidez, kriminologoek profesionalki parte hartzen duten tresna da. Txosten kriminologikoa perspektiba zientifikoaren bidez arazo zehatzak deskribatzen eta lehorreratzen dituen dokumentua da (German Mancebo, 2013).

Txosten kriminologikoak bere aplikazioa aurkitzen du eremu desberdinetan: Lehen hitz egin dezakegu zeinen helburua delituzko tipologia desberdineko ikerketa maila handian edo eremu geografiko zehatzagoetan den izaera *“orokorreko”* txosten kriminologikoa. Bigarren lekuan, bereiz dezakegu izaera *“partikularreko”* txosten kriminologikoa, Kriminologiaren objektu desberdinak, lehen era sakonago eta zehatzagoko lan honetan (delitu, delitugile, biktima eta kontrol sozial) aipatuta, ikasten saiatzen dena (Climent Duran, Garrido Genoves, & Guardiola Garcia, 2012). Azken hau Justizia-Administrazioaren eremuan praktikatzen den hura da (Climent Duran, Garrido Genoves, & Guardiola Garcia, 2012).

SUBIJANA ZUNZUNEGUIri (1997) jarraituz, honek dio txosten kriminologikoak Epaimahai-Auzitegi prozesuetan zehar garrantzi berezia hartzen duela, bederatzi herritarrek epaia igorri izan beharko dutelako arau- hauslearen gainean. Pertsona hauen erabakia, Epaimahai-Auzitegian fase desberdinetan banatzen da: epaia eta indibidualizazioa alde batetik, eta penaren aukera bestetik (SUBIJANA ZUNZUNEGUI, 1997).

Gaur egun, ez Prozedura Kriminalaren Legea ez inongo lege penalik begiesten dute lehen seinalatutako faseetako inongoko profesional kriminologoaren parte-hartzea. SUBIJANA ZUNZUNEGUIren (1997) arabera, kriminologoak lehen fasean zehar leku har lezake, epaimahaikideei kontu kriminologikoei buruzko zalantza ezberdinak argitzeko.

Beraz, adierazitakoa kontuan izanik, txosten kriminologikoa beharko litzateke epaimahaiari bere epaia igortzen laguntzeko.

2.1. Objektua

Txosten kriminologikoaren helburua “*gertaera kriminala harrapatzeko beharreko Justizia-Administrazioarekin bere isurialde desberdinetan laguntzea eta erantzuna zapore argi eta garbi dogmatikoko teknizismoko gairak duen berari ematea*” da (SUBIJANA ZUNZUNEGUI, 1997).

Metodologia zientifikoa erabiliz, kriminologoak bere ezaguerak, teknikak, balioespenak eta gomendioak darabiltza eta txosten kriminologikoan gauzatzen ditu (CLIMENT DURAN, GARRIDO GENOVES, & GUARDIOLA GARCIA, 2012). Txosten kriminologikoa egitura argi, formal eta egokia aurkeztuz, materia kriminologikoari buruzko ezaguerarik ez duten eta espezialistak ez diren pertsonen, gai hauei buruzko ulermena erraz erantzuten saiatzen den dokumentu teknikoa da (GERMAN MANCEBO, 2013).

Honela, kriminologoak prozesu penalean parte hartzen du txosten kriminologikoaren bitartez, alderdi arauemaile desberdinak alde batera utzita eta delitu-egintzaren, bere egilearen, eta biktimaren ezagutza zientifikoak jurisdikzio-organotatik emanez (GERMAN MANCEBO, 2013).

2.2. Egitura

Txosten kriminologikoa, aukera desberdinetan ondo seinatu den bezala, aditu-txostena da, eta beraz, edozein trebetasun baino elementu berez osatzen da: aditu-egintza eta aditu-txostena.

Aditu-egintzak dauka subjektu edo objektuaren azterketa eta errekonozimendua, operazio teknikoetako edo analisietako errealizazioa eta konklusioak idaztea. Aditu-txostena berriz, alde aurreko guztiaren formalizazio idatzia da (CLIMENT DURAN, GARRIDO GENOVES, & GUARDIOLA GARCIA, 2012).

Txosten kriminologikoaren lantzeari dagokionez, honek egitura argi eta formala aurkeztu behar izango du Justizia-Administrazioari laguntzeko eta ilustratzeko, eta horretarako, GERMAN MANCEBOK (2013) txosten kriminologikoaren hurrengo egitura aurkezten du:

- (1) Titulua.
- (2) Espediente zenbakia eta nora igortzen eta zuzenduta dagoen den.
- (3) Adituen identifikazioa.
- (4) Txosteneko pertsona objektuaren identifikazioa.
- (5) Txostenaren zioa, Epailearen edo Auzitegiaren eskariz landu den zehaztuz.
- (6) Oinarri teorikoak.
- (7) Erabilitako metodologia.
- (8) Elkarrizketa pertsonalak.
- (9) Erabilitako beste teknika batzuk.
- (10) Txostenaren emaitzak.
- (11) Konklusioak.
- (12) Lekua, data eta sinadura
- (13) Babes-klausula.

Dena den, puntu honi dagokionez, oso kontuan hartzekoa da AENORen UNE 197001 kalitate-araua, hain zuzen ere, auzitegiko adituen txostenak egiteko nazioarteko ISO arauak jasotzen dituen.

2.3. Edukia

Txosten kriminologikoaren edukia aldatu izan liteke beharren arabera. Hala ere, oro har, txosten kriminologikoaren objektuak, inputatuko pertsonaren analisia, delituzko gertaeraren alderdi nabarmenen bateko edo biktimaren analisia du helburu (CLIMENT DURAN, GARRIDO GENOVES, & GUARDIOLA GARCIA, 2012).

Pertsona nabarmenaren analisiari dagokionez, txosten kriminologikoak helburu izango du pertsonala, soziala, familiarra eta ingurune egoera ulertzea. Biktimarengan erdiratuz, txosten kriminologikoak alde batetik, delituzko gertaerak sorturiko kaltea baloratzea eta balioestea izango du helburu eta bestetik, kalte-ordainketaren kopurua zehaztea (CLIMENT DURAN, GARRIDO GENOVES, & GUARDIOLA GARCIA, 2012).

Halaber, txosten kriminologikoaren beste helburu batek *modus operandiarekin* zerikusia du, hau da, delitu-egintza egin den moduarekin (CLIMENT DURAN, GARRIDO GENOVES, & GUARDIOLA GARCIA, 2012).

Kontuak kontu, nabarmentzekoa da txosten hauek espero den bermea eskain dezaten, Kriminologiaren alorreko aditu profesional batek idatzi beharko lituzkeela ezinbestean; kriminologo batek alegia.

Bibliografia

- CLIMENT DURÁN, C., GARRIDO GENOVÉS, V. & GUARDIOLA GARCÍA, J. (2012). *El informe criminológico forense, teoría y práctica*. Valentzia: Tirant lo Blanch.
- GERMÁN MANCEBO, I. (2013). "El informe criminológico: su interés y alcance en el ámbito judicial". *International e-Journal of Criminal Science*.(7), 2.
- SUBIJANA ZUNZUNEGUI, I. (1997). "El informe criminológico en el ámbito judicial". *Revista Eguzkilore, Cuaderno del Instituto Vasco de Criminología*(1), 141-156.